

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2016-2017

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Kamila Kotoučková

Práce s romskou menšinou v zařízení IQ Roma, z. s.

Praha 2017

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Miroslav Kostka

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR COMBINED (PART TIME) STUDIES

2016-2017

BACHELOR THESIS

Kamila Kotoučková

Work with romany minority in IQ Roma facility

Prague 2017

The Bachelor Thesis Work Supervisor:

PhDr. Miroslav Kostka

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne.....

Kamila Kotoučková

Poděkování

Ráda bych poděkovala PhDr. Miroslavu Kostkovi za cenné rady, věcné připomínky a vstřícnost při konzultacích a vypracování mé bakalářské práce.

Anotace

Bakalářská práce s názvem „Práce s romskou menšinou v zařízení IQ Roma, z.s.“ se zabývá prací s romskou populací v této neziskové organizaci a obecnou charakteristikou romské menšiny. Práce popisuje stručný nástin dějin romského etnika, specifika romské kultury a jazyka, způsob života příslušníků romského jazyka a také vzdělání Romů. Dále také obsahuje práci a oblasti pomoci v zařízení IQ Roma servis a ambulantní a terénní formu pomoci. Součástí bakalářské práce je také projekt pro zařízení IQ Roma servis na získání finančních prostředků. Tyto prostředky budou využity k pobytu rodičů s dětmi. Cílem bude zvyšování rodičovských kompetencí.

Klíčová slova

forma pomoci, kultura, práce s romskou menšinou, romská menšina, vzdělání, způsob života

Annotation

Bachelor thesis called „Work with romany minority in IQ Roma facility.“ working with romany population in non-profit organization with general characteristics of romany minority. Work describing brief look at romany minority, specifics for romany minority and language, the way of living of romany talking members and also education of Romany. Also contains working in device of IQ Roma in the ambulation and streetworker form of assistance. The part of Bachelor thesis is also project for IQ Roma to gain financial funds. These funds will be used for education for parents with kids. The point of whole thing is raising parenting competence.

Keywords

culture, education, form of help, romany minority, way of living, work with romany minority

OBSAH

ÚVOD.....	9
-----------	---

TEORETICKÁ ČÁST

1 CHARAKTERISTIKA ROMSKÉ MENŠINY	11
1.1 Stručný nástin dějin romské menšiny	12
1.2 Kulturní tradice a romský jazyk.....	13
1.3 Způsob života příslušníku romského jazyka.....	15
1.4 Romové a školní vzdělávání	18
2 IQ ROMA SERVIS.....	20
2.1 Program pro rodiny	21
2.2 Program pro dospělé	23
2.3 Program pro mladé.....	25
2.4 Program pro společnost	27
3 PRÁCE S ROMSKOU MENŠINOU	31
3.1 Terénní práce	31
3.2 Sociální poradenství.....	32

PRAKTICKÁ ČÁST

4 VÍKENDOVÝ POBYT PRO RODIČE S DĚTMI.....	35
4.1 Anotace	35
4.2 Informace o žadateli.....	35
4.3 Informace o předkladateli	36
4.4 Popis projektu	36
4.5 Cíl projektu	37
4.6 Realizace projektu.....	37
4.7 Harmonogram	38
4.8 Personální zajištění	42
4.9 Materiální a technické zajištění	44
4.10 Rizika a možné problémy projektu	44
4.11 Rozpočet	45
ZÁVĚR	50

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	52
SEZNAM PŘÍLOH.....	54

ÚVOD

Téma své bakalářské práce nazvané „Práce s romskou menšinou v zařízení IQ Roma, z.s.“ jsem si zvolila z mnoha důvodů. Jedním z důvodů je ten, že v této organizaci působím v programu Pro Rodiny na pozici sociálního pracovníka. Dalším důvodem je ten, že s romským etnikem spolupracuji již 4 roky a vždy mě tato kultura zajímala. S romskou menšinou jsem začala spolupracovat na Vyšší odborné škole v Ostravě jako dobrovolník.

Romové jsou pro mě zajímaví svoji tradiční kulturou a způsobem života. Jelikož pocházím z vesnice, kde se příliš Romů nevyskytuje, Ostrava pro mě byla nová zkušenost po této stránce. V tu dobu jsem začala registrovat rasistické nářky, nesnášenlivost, předsudky či předpojatost, které byli někdy zcela bezdůvodné. Od této doby se romskou problematikou více zajímám, je-li společenské chování vůči Romům správné? Je správné odsuzovat všechny Romy?

Jak už jsem zmiňovala, s romskou populací nyní pracuji v neziskové organizaci IQ Roma servis a snažím se, ať už malými kroky, pomáhat začlenit tuto menšinu do většinové společnosti.

Cílem mé bakalářské práce bude seznámit s prací s romskou menšinou v zařízení IQ Roma servis a obecně romskou kulturou. Cílem mé praktické části bude vytvoření projektu. Projekt se bude zabývat realizací víkendového pobytu rodičů s dětmi, kteří navštěvují předškolní klub v zařízení IQ Roma servis. Tento projekt umožní rodinám poznat nové prostředí, seznámit se, či více prohloubit přátelství s novými lidmi. Cílem projektu bude také přednáška pro rodiče na zvyšování jejich rodičovských kompetencí. Návrh projektu budu v mé práci dělat na základě analýzy, zkušeností a hodnocení stávajících projektů.

Celá bakalářská práce bude členěna do čtyř kapitol. První kapitola se bude věnovat obecné charakteristice romské menšiny. V této kapitole budou popsány stručné dějiny, kultura, způsob života či vzdělávání Romů.

V druhé kapitole se zaměřím na práci s romskou menšinou v IQ Roma servis. V jednotlivých kapitolách bude popsána práce a forma pomoci, která se v tomto zařízení vyskytuje.

Ve třetí kapitole se budu zabývat prací s romskou menšinou, kde je zahrnuta terénní a ambulantní práce.

Poslední, čtvrtou, kapitolu své bakalářské práce se budu věnovat návrhu projektu. Bude se jednat o podání fiktivního návrhu projektu pro zařízení IQ Roma servis v Brně. Hlavním

cílem podání tohoto projektu bude získat finanční prostředky na realizaci víkendového pobytu pro rodiče s dětmi, kteří pravidelně navštěvují předškolní klub. Součástí pobytu bude přednáška pro rodiče na zvyšování a naplnění jejich rodičovských kompetencí.

TEORETICKÁ ČÁST

1 CHARAKTERISTIKA ROMSKÉ MENŠINY

V první kapitole se zaměřím na obecnou charakteristiku romské menšiny. Co je to vlastně menšina? Je to „*skupina, která se určitým znakem (národností, náboženstvím, jazykem apod.) odlišuje od ostatních občanů státu a tento znak ji znevýhodňuje v přístupu k významným rozhodnutím i v přístupu ke zdrojům*“ (Matoušek, 2003 s. 105). Definice a charakteristik můžeme najít mnoho v různých odborných publikacích. „*Romové jsou největší etnická skupina v ČR*“ (Matoušek, 2003 s. 190). Romská populace je oproti většinové společnosti méně vzdělaná, má vyšší nezaměstnanost a vyskytuje se u ní větší kriminalita. Co se týče zdravotního stavu, je v porovnání horší. Tato skutečnost může být způsobena nízkou úrovní stravování nebo bydlení (Matoušek, 2003 s. 190—191).

Romové svoji teritoriální zem nemají, byly však doby, kdy se Romové snažili o vytvoření svého vlastního státu. Nejdříve se o to snažili v Jižní Africe a poté v oblasti mezi Somálskem a Abesínií. Ani jeden předpoklad se Romům nepodařil prosadit. Nyní není společným zájmem získat své teritorium, ale uznání Romů jako národa (Kotlár, Švingalová, 2009 s. 178).

Romů, kteří žijí na území české republiky je mnoho, přesný počet však není znám. Je to způsobeno tím, že většina romských obyvatel, se při sčítání lidu v roce 1991 ke své národnosti nepřiznalo. Toto etnikum se v České republice dělí do osmi skupin a to:

- **Romové** – do této skupiny se zahrnují ti, kteří se hlásí k příslušné národnostní menšině.
- **Moravští Romové** – žili do druhé světové války na území Moravy, někteří na tomto území žijí dodnes.
- **Čeští Romové** – obyvatelé, kteří žili do druhé světové války na území Čech a někteří na tomto území stále žijí.
- **Maďarští Romové** – skupina, která obývala do druhé světové války území Maďarska a Slovenska.
- **Slovenští Romové** – etnikum žijící do roku 1945 na území Slovenska.
- **Olašští Romové** – kočovné etnikum, které kočovalo ve střední Evropě a bylo násilně donuceno přizpůsobit se většinové společnosti.
- **Sintí** – tato skupina dříve žila v pohraničních oblastech, převážně v západní Evropě. Nyní u nás žije několik rodin.

- **Cikáni** – do této skupiny se zahrnují slovanské a germánské národy. Toto označení však Romové považují za urážlivé a neuznávají ho (Bartoňová, 2009 s. 30).

Vztah majority k Romům je ve většině záporný. Majorita této menšiny vytýká hlučnost, vulgaritu, etnicky motivovanou nesnášenlivost. Zahrnuje se tam také vypočítavost, agresivita, nedodržování hygieny, nedostatek vzdělanosti, kriminální sklony nebo například pracovní morálka (Bakalář, 2004 s. 122). Avšak ne všichni Romové jsou charakterizováni těmito rysy. Mezi tuto populaci patří i jedinci, kteří jsou bezproblémoví a vzdělaní, ale většinová společnost těmto faktům nedává žádnou hodnotu.

V dalších podkapitolách se zaměřím na jednotlivé rysy, které tato populace má. Jedná se o historii, kulturu, způsob života a v neposlední řadě o vzdělání.

1.1 STRUČNÝ NÁSTIN DĚJIN ROMSKÉ MENŠINY

První zmínky o romské populaci můžeme přiřadit již k 10. století, kdy tato skupina přišla do Evropy z Indie. Romové vedli kočovný život a do jižní Evropy přicházeli v několika vlnách. Na našem území v době husitských válek neměli Romové podmínky ke kočování. Ve většině případů nejevili zájem o řemesla, jejich cílem bylo žít ze dne na den. K těmto obyvatelům se postupem času prohlubovali nevole a jejich pronásledování dosáhlo největšího rozsahu v 18. století. Důvodem byl právě jejich způsob života, do kterého se zahrnovaly krádeže, žebrota, věštění (Bartoňová, 2009 s. 32—33). V tomto období byl také vydán příkaz, který hlásal vyhoštění Romů. Bylo také vydáno přísné usnesení, které znělo „*kdo cikána zabije, z žádného mordu vinen býti nemá, poněvadž Cikáni jsou kundšoftýři, špehyři a zrádci, kteří země křesťanské nepřátelům prozrazují*“ (Daniel, 1994 s. 75).

Doba 18. století byla pro romské etnikum doba začleňování do společnosti. V této době císařovna Marie Terezie schválila návrh, aby Romové nebyli nazýváni Cikány. Toto začlenění však nebylo zcela úspěšné a většina Romů zůstala v nevědomosti a sociální zaostalosti.

Během první republiky se počet Romů na území české republiky pohyboval okolo 15 tisíc. Roku 1921 byla vydána úprava stíhání cikánů, která stanovila následující pokyny. Romové bez práce a zaměstnání museli být vyhoštěni, vyvedení za hranice nařizovali tuzemské úřady a společně s pohraničními úřady hlídali, aby se zpět do země nedostali. Další pokyn se týkal mladistvých, kteří nebyli způsobilí k trestnímu stíhání. Tito jedinci byli vydáni té obci, kde byli dopadeni a bylo jim uděleno prozatímní opatření. Posledním pokynem bylo vydávání trestaných a tuláků do donucovacích pracoven a polepšoven (Daniel, 1994 s. 126).

V období druhé světové války bylo nespočetně Romů deportováno do nacistických táborů a bylo směřováno k následné izolaci a likvidaci (Bartoňová, 2009 s. 32—33). Podle některých pramenů, které byly dochovány a to především z hodonínského a letského tábora, zahynulo v plynových komorách a pecích na 6.500—7.000 českých Romů (Daniel, 1994 s. 133).

Po válce byly postupně likvidovány romské osady, a jedinci rozmístováni po republice, s cílem začlenění Romů do společnosti. Nastala však změna jen v tom, že se do Čech začali stěhovat Romové ze Slovenska, kteří chtěli změnit svůj způsob života (Bartoňová, 2009 s. 32—33).

Období před 17. listopadem 1989 se utvářely různé neformální skupiny, které chtěly reprezentovat Romy v politice. Právě na těchto základech vznikla Romská občanská iniciativa, která se přeměnila na politickou stranu. Od této doby se začaly formovat další skupiny a spolky, které hájí práva a svobody Romů a napomáhají jim k řešení jejich životní situace.

V průběhu posledních čtyřiceti let se stát snaží romskou populaci začlenit do společnosti. Avšak vztahy mezi většinovou společností a Romy jsou negativní a nezlepšují se (Šotolová, 2000 s. 18—23).

1.2 KULTURNÍ TRADICE A ROMSKÝ JAZYK

Každá společnost má svoji kulturu. Co to vlastně kultura je? Je to: *„Způsob konání, cítění a myšlení, který je vlastní určitému lidskému společenství. Kultura je vše, co je získané a předávané, tj. opak vrozeného. Je to souhrn materiálních a nemateriálních výtvorů sociálních institucí, hodnot a norem daného společenství.“* (Matoušek, 2003 s. 99).

Hudební nadání

Vybavíme-li si romské obyvatelstvo, spojíme si ho s hudbou a tancem. Otázka, zda se jedná o vrozené dispozice nebo jsou tyto činnosti ovlivněny podmínkami, ve kterých Romové žijí, není jasná. Smysl pro rytmus a tanec má téměř každý jedinec. Dokonce sami Romové se považují za muzikantský národ (Bakalář, 2004 s. 130).

Na hudebním trhu můžeme nalézt mnoho romských hudebníků, které nalezneme pod označením romská hudba, gypsy music nebo také Roma music (Bittnerová, 2013 s. 205).

Asi nejznámějším romským tancem je čardáš, mezi romské tance patří také ruské, španělské (s prvky flamenca), slovenské, turecké, perské, či tradiční indické rituální tance. Tanec pro

Romy představuje hrdost, radost, oheň, temperament, ale i smutek (Centrum tance © 1997—2017).

Romská móda a odívání

Mít červenou nebo růžovou košili, barevné kalhoty, černé holinky s vysokým podpatkem a měkký klobouk je přáním každého romského muže.

Ženská móda se spíše vyznačuje pestrou sukni z látky květinových vzorů a různorodé styly blůz. Velká obliba je také nosit co nejvíce zlatých a stříbrných ozdob nebo také zlaté knoflíky. Romské dívky se vyznačují dlouhými vlasy, které si nemohou stříhat. Krátké vlasy jsou považovány za neslušné a neromské (Bakalář, 2004 s. 135).

Pověry

Romská populace je velmi věřící a pověřčivá. Jedná se především o okruhy:

- **Sny** – přikládá se jim velký význam, příkladem je například sen o jídle = nemoc, chléb označuje vězení.
- **Přísaha** – v případě, kdy Rom druhému Romovi nevěří, může ho vyzvat k přísaze na tzv. černé zástěře. Této přísahy se každý bojí, neboť pověra je taková, že kdo křivě přísahá, tak zemře.
- **Těhotenství** – těhotné ženy se nesmí dívat na nic, co je tzv. *džungalo* (hnusné nebo ošklivé).
- **Pohřeb** – romští pozůstalí drží smutek rok, zvykem je vkládat do rakve alkohol, cigarety, peníze a svaté obrázky. Zemřelý je oblečen do nových šatů a ověšen zlatými šperky.
- **Duchové mrtvých** – Romové nazývají duchy mrtvých na tzv. *muly* a k těmto duchům mrtvých mají úctu a strach. Muly rozdělují na dobré (přichází poradit) a zlé (duchové gádžů) (Bakalář, 2004 s. 140—141).

Romský jazyk

Romský jazyk zařazujeme do starší větve západních novoindeckých jazyků. Nyní máme tři skupiny romského jazyka a to arménskou skupinu, evropskou skupinu a syrskou skupinu. Romština jako jazyk na většině území obdobná, avšak pod stálým tlakem vlivů okolních kultur a bez větších možností kontaktů vzniklo dialektových skupin více. Rozdíly mezi jednotlivými „romštinami“ jsou určeny vlivem jazykových prostředí, ve kterém různé skupiny žijí (Šotolová, 2000 s. 25).

Slovní zásoba romského jazyka se rozděluje do dvou skupin, na staré slova indického původu a výpůjčky z různých kontaktních jazyků. Staré slova indického původu jsou především společná pro všechny romské dialekty, je to velmi jednotná a stabilní část slovní zásoby. Výpůjčky z různých kontaktních jazyků pochází především ze srbštiny, chorvatštiny, rumunštiny, maďarštiny, polštiny, němčiny aj. Tato slovní zásoba byla přijímána postupně a je velmi nestabilní. Obsahuje slova, do té doby neznámé (Šotolová, 2000 s. 28—29).

1.3 ZPŮSOB ŽIVOTA PŘÍSLUŠNÍKU ROMSKÉHO JAZYKA

Zaměstnanost, diskriminace, finanční zabezpečení

Současná doba je velmi proslulá diskriminací Romů při hledání zaměstnání, ať už je organizací, které etnickým příslušníkům pomáhá, víc a víc. Ne vždy je však tato situace zcela jasná. Pro uvedení použiju příklad, kdy podnikatel, co vlastní stánek s občerstvením, vybere více atraktivní brigádnici pro zákazníky než romskou brigádnici. Podnikatel sám není rasista, ale dává přednost tržbám, které mu atraktivní brigádnice nabídne před romskou brigádnicí, ke které by většina zákazníků nešla (Bakalář, 2004, s. 90—91). Ne vždy je tato situace běžná, a sami zaměstnavatelé romské příslušníky zaměstnávat nechce, ať už díky rasismu, předpojetí, či předsudkům.

Romská populace dává také přednost finančnímu zabezpečení z veřejných zdrojů, do kterých se zahrnuje státní rozpočet, zdravotní a sociální pojišťovny. Délka pracovního poměru Romů není také dlouhá, důvodem jsou často zdravotní potíže, nemocnost, časté absence a neschopnost pracovat celých 8 hodin (Bakalář, 2004, s. 90—91).

Romové jsou v informovanosti svých práv na vysoké úrovni, styk s úřady je pro ně neodmyslitelnou součástí života a dědí se z generace na generaci. Systémem sociální ochrany jsme romskému obyvatelstvu dostali do podvědomí, že stát je tu pro to, aby se o ně staral, a může za to, že jsou nezaměstnaní. Romská komunita využívá pravidelně systém sociální ochrany, ale nechápu její podstatu (Bakalář, 2004, s. 90—92).

Dluhy

Dluhy jsou nedílnou součástí romských rodin, mnoho rodin je hluboce zadlužených a právě dluhy mohou být hlavní překážkou v integraci Romů na pracovním trhu. Důvod je takový, že peníze, které jsou vydělány z černé práce, nemohou být zabaveny. Právě proto mnoho Romů pracuje načerno. Nejčastější dluhy jsou zapříčiněny nedoplatky za elektřinu a plyn, ale také dluhy na nájmem, na zdravotním pojištění a neuhrazené pokuty (Hirt, Jakoubek, 2006 s. 101).

Partnerské strategie

Co se týče sňatků, jednotlivé romské skupiny mají různé zvyklosti. V některých skupinách se nevěsta kupuje, v jiných dostává velké věno, v dalších se uzavírá sňatek bez jakéhokoliv finančního vyrovnání. Může se také stát, že je sňatek uzavřen výměnou (bratr a sestra uzavírají vztah se sourozenci z jiného rodu). Ve většině případů je dohodnutí sňatku úkol, který připadá otci. Cenu za nevěstu požaduje také otec a její částka je značně vysoká. U olašských Romů se cena nevěsty měří podle toho, zda je žena panna či nepanna.

Nevěra v partnerském vztahu je tolerována jen u mužů, u žen nikoliv. Jestliže se žena dopustí nevěry, muž může svoji ženu zbít, potupně ostříhat, vyhnat z domu nebo uříznout kousek nosu. Milenec musí poté zaplatit manželovi za zneuctění (Bakalář, 2004 s. 35—39).

Bydlení

Co se týče bydlení romských obyvatel, můžeme mluvit o třech aspektech. Prvním je sociální problém vyvolaný nedostatkem finančních prostředků romských rodin. Druhým aspektem je sociálně patologické chování romských obyvatel. Jde tedy především o nepřípravenost a nesamostatnost vést samostatný život. Tito jedinci nejsou schopni a ani ochotni plnit povinnosti, které jsou spojené s užíváním bytu. Třetím aspektem je etnická příslušnost, zde můžeme mluvit o diskriminaci romských obyvatel v bydlení.

Pro neromské jedince je tedy nejjednodušším způsobem izolovat tuto menšinu pod heslem „*at' si žijí po svém, ale ne mezi námi*“. Většinou jde o zdevastované byty, na okraji společnosti, protože podle nich si lepší byty nezaslouží (Autorský kolektiv, 2000 s. 15-17).

Mnoho Romů kvůli finanční situaci chtějí bydlet v obecních bytech. Tyto byty spravuje především zastupitelstvo a rada obce, avšak byty se ve stále větší míře privatizují a majitelé, kteří byty odkoupili, mají zájem o to, aby v jejich bytech nežili chudí, natož romští nájemníci. Obecní byty se přidělují na základě obecně závazné vyhlášky, kterou schvaluje zastupitelstvo. Jedná se o poradnickový systém, kde jsou žadatelům přidělovány body podle předepsaných kritérií. Tyto kritéria mají však negativní dopad na nejchudší uchazeče (Hirt, Jakoubek, 2006 s. 28).

Právě díky těmto negativním dopadům se Romové dostávají do ubytoven, kde kvalita bydlení a kvalita života neodpovídá standardu. Tímto krokem jsou opět izolováni a přesunuti na okraj společnosti.

Chudí a sociálně vyloučení Romové žijí v situaci, ve které svou kvalitu bydlení nedokážou zlepšit. Jejich nájemní smlouvy jsou ve velké míře podepisovány na dobu určitou, a tak nemají jistotu, zda o své bydlení přijdou, či ne. Byty, které jsou pronajímány, jsou ve špatném stavu, neudržují se a neprovádí se údržba a opravy, jelikož nájemné je nižší a tak pronajímatelé nemají dostatek finančních prostředků na tyto opravy a údržby (Hirt a Jakoubek, 2006 s. 36).

Kriminalita

Kriminalita je u romského obyvatelstva velmi častým jevem. Mezi nejčastější typy trestné činnosti patří mravnostní typy, násilné typy, krádeže vloupáním a krádež prostá. Romové se nezabývají organizovanou kriminalitou, vyznačují se naivností, nedostatečnou připraveností a málokdy je záležitostí jedince. Sklony k organizované kriminalitě mají především olašští Romové. Díky jejich nepřipravenosti a vyšší ochotě svědčit neromských obyvatel proti Romům, je jejich odhalení jednodušší a také statisticky vyšší.

Vyšší podíl v romské kriminalitě mají děti a mladiství, ale také ženy. Mezi Romy není hanba, když je muž zavřený ve vězení, naopak ten, který ve vězení ještě nebyl, může být považován za málo mužného (Bakalář, 2004, s. 93—99).

Romové a drogy

U romské populace je problematika zneužívání drog otázkou několika desítek let. Velkou roli hraje rodina, která působí jako nejsilnější výchovný element. Rodiče jsou vždy prvními vzory. Když se zamyslíme nad tím, jaká je mezi Romy nezaměstnanost, každodenní konzumace alkoholu, kouření, špatná životní úroveň, slabá vzdělanost, vysoká kriminalita, počet Romů ve věznicích, či výchovných ústavech, můžeme si představit, s jakým vzorem mladý Rom vstupuje do života. Ve starším věku je způsob života většinou ovlivněn staršími kamarády, kteří se pojí s drobnými kriminálními delikty, a drogová závislost je poté spojuje.

Romové jsou všeobecně vnímavější a citlivější a jejich reakce po požití drogy jsou intenzivnější. Závislost se u těchto jedinců vyskytuje rychleji a má prudší průběh. U romské populace je těžší najít přístup k pomoci drogově závislých mladistvých. Velmi málo Romů dobrovolně docházejí do protidrogových poraden, center nebo vyhledávají terénní pracovníky. Mnoha těchto jedinců si raději volí pobyt ve vězení nebo svoji drogovou závislost přeměňují v alkoholovou a pokračují ve svém sebezničení. Mezi prevencí můžeme zahrnout zaplnění volného času, který může nabídnout volnočasové zařízení, které nabízí mnoho zájmových aktivit (Balvín a kol., 1999 s. 136—138).

1.4 ROMOVÉ A ŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělání romských občanů v České Republice, je na velmi nízké úrovni. Většina jedinců má jen základní vzdělání a jsou tak vzorem pro své děti. Ty nevnímají potřebu vzdělání pro svůj budoucí život. Jejich rodina jim dává jakýsi model nebo vzorce, proplouvání životem. Podle mého názoru je vzdělání jednou z cest k začlenění romské populace do společnosti. Je mnoho faktorů, které se pojí právě se vzděláním. Díky vzdělání by se zmenšila míra nezaměstnanosti, zlepšil by se styl a způsob života. Díky zaměstnanosti by Romové nezneužívali finanční zdroje z veřejných zdrojů a tím by klesla i rasová nesnášenlivost. Právě proto, je podle mého úsudku, vzdělání tím nejzákladnějším a největším krokem k začlenění romského etnika do společnosti.

Problém je ten, že rodiče své děti ke vzdělání nevedou. Romové mají svoji kulturní, osobitý a svébytný hodnotový systém a soustřeďují na sebe pozornost po řadu desetiletí. Díky přetrvávající kulturní i sociální distancí se opakovaně otevírá problém jejich adaptace ve společnosti. Součástí tohoto problému je i budoucnost romských dětí, které jsou spojovány s edukací a vzestupnou sociální mobilitou. Škola i rodina do těchto procesů zasahuje u každého dítěte. Škola se snaží integrovat a modelovat postoje dítěte z pozice státu a rodina poté vychovává své děti s ohledem na priority, které uznává. Rodič své dítě v tomto ohledu kulturně i společensky směřuje na představy a názory, které zastává. Zde se pojí i otázka, jak vlastně přistupují romští rodiče různého sociokulturního statusu k edukaci a jaké jsou jejich představy o školním vzdělávání a kariérním směřování jejich dětí (Bittnerová a Moravcová, 2011, s. 113—115).

Cílem našeho státu je zvýšit pravidelnou docházku romských dětí do mateřských škol a to alespoň jeden rok před začátkem školní docházky. Cílem je vytvoření základu českého jazyka, rozvinout slovní zásobu nebo také vytvořit podmínky k tomu, aby současně rozvíjeli i jazyk romský. Docházka na základní školy je také nepravidelná, škola by měla žákům už od počátku povinné školní docházky vytvářet příznivou atmosféru pro jeho rozvoj, vypracovat a uplatnit projekty, které budou s rozšířenou hudební a pohybovou výchovou, ve školních družinách uplatňovat zájmové činnosti, které jsou zaměřené na rozvoj jejich přirozených schopností, ale také podle možností zavést do studijního plánu romštinu jako nepovinný předmět a do studijních osnov výchovu pro pochopení ostatních kultur (Šotolová, 2000 s. 35—37).

Další problém je takový, že z hlediska dlouhodobé praxe, jsou romské děti posílány do tzv. praktických škol, dříve zvláštních. Jakmile se děti do takové instituce dostanou, už z ní není návratu a šanci na další, vyšší vzdělání ztratí. Absolventi těchto škol nemají žádnou kvalifikaci a tak vykonávají podřadnou práci a tím se pohybují v začarovaném kruhu bídy a beznaděje. Právě proto Evropský soud pro lidská práva vyžaduje po české vládě, aby se segregaci skoncovala. Avšak děti z romských menšin se s touto diskriminací stále setkávají (Nadace Open Society Fund Praha, 2012 s. 2).

Co je to vlastně slovo segregace? Matoušek (2003, s. 197) definuje jako: *„Oddělování společenských skupin na podkladě zákona jako zvyklost nebo jako důsledek společenské změny. V ČR existují romské čtvrti, školy, ústavy s převahou Romů, soukromé školy pro děti majetných občanů, areály pro neplatiče nájemného apod.“*

S pojmem segregace se pojí také slovo inkluze. Slovo inkluze můžeme definovat jako *„pevné spojení jednotlivců a vrstev společnosti. Jeden z ideálů sociální politiky, opak sociálního vyloučení.“* (Matoušek, 2003 s. 215). Je to tedy ideální stav, který může pomoci k vzdělávání a tím i začlenění majority do společnosti.

Jak jsem již zmiňovala, pro většinu žáků rodina neposkytuje pozitivní vzor, pro jejich profesní orientaci po základní škole. Přestože se v poslední době zlepšila docházka do přípravných tříd a v romských rodinách začíná být vzdělání důležitou hodnotou, tak většina již na prvním stupni začínají mít problémy s učivem. Na druhém stupni se potýkají s rezignací a odmítavému vztahu ke škole i vzdělávání. Příčiny mohou být různorodé, avšak zejména jde o tempo výuky, které není přizpůsobeno jejich možnostem (Vítková a Vojtová, 2009, s. 35).

V případě, že se tito žáci rozhodnou dál vzdělávat, pokračovat na střední školu, či učiliště, zpravidla předčasně odcházejí a tímto ztrácejí i dobré místo na trhu práce a nalezení kvalifikované práce (Vítková a Vojtová, 2009 s. 33).

2 IQ ROMA SERVIS

IQ Roma servis je jedna z organizací, která pomáhá řešit životní situace romským příslušníkům. Tato organizace působí v Brně a její další pobočky můžeme najít v dalších městech jako je Vyškov, Břeclav a poskytuje také terénní službu v Jihomoravském kraji, většinou jde o přilehlá města a vesnice, jako jsou Zastávka u Brna, Bučovice, Lanžhot nebo Mikulov.

IQ Roma servis je nezisková organizace, která působí již od roku 1997. Jedná se o organizaci, která je stabilní a profesionální (IQ Roma servis, z. s. © 2012). Tato organizace má své vize, poslání a hodnoty.

Vize IQ Roma servis: *„Chceme svět, ve kterém budou existovat živé a přátelské vztahy mezi Romy a majoritními obyvateli – svět, ve kterém budou Romové přirozeně zastávat důstojné společenské role s respektem ke své kultuře a národnosti.“*

Poslání IQ Roma servis: *„Být prostředníkem, který podporuje možnosti, příležitosti a odhodlání Romů na cestě jejich růstu a společenského uplatnění“*

„Mezi hodnoty IQ Roma servisu patří odhodlání, optimismus, vytrvalost, kvalita, výsledky, zacílenost, tvořivost, angažovanost, zmocňování, rozvoj, profesionalita, spolupráce, integrita, vřelost, respekt“ (IQ Roma servis, z. s. © 2012).

V této organizaci jsou cílovou skupinou Romové a Romky, kteří jsou ohroženi sociálním vyloučením, nacházejí se v nepříznivé životní situaci a tuto situaci chtějí aktivně řešit a měnit. Při volné kapacitě jsou tyto služby poskytovány i lidem bez ohledu na etnickou příslušnost. Tyto služby jsou pro klienty zcela zdarma.

Organizace je financována z dotací Ministerstva práce a sociálních věcí ČR, Rady vlády pro záležitosti romské menšiny, Magistrátu města Brna a Jihomoravským krajem (Bobek, 2016).

V organizaci nyní pracuje 44 zaměstnanců a 5 stálých dobrovolníků, kteří se zapojují do aktivit IQ Roma servisu.

IQ Roma servis nabízí dle zákona č. 108/2006 Sb., zákon o sociálních službách služby odborného sociálního poradenství, nízkoprahového zařízení pro děti a mládež, sociálně-aktivizační služby pro rodiny s dětmi a terénní programy.

- **Odborné sociální poradenství** – toto poradenství je poskytováno se zaměřením na potřeby jednotlivých skupin, které se uskutečňují v poradnách (občanská, manželská, rodinná aj.)
- **Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež** – tato služba poskytuje ambulantní a terénní služby dětem ve věku 6 – 26 let, které jsou společensky ohroženy nežádoucími jevy.
- **Sociálně-aktivizační služby pro rodiny s dětmi** – tyto služby jsou poskytovány také ambulantně, popřípadě terénní formou rodinám s dítětem, u kterého je ohrožen vývoj v důsledku dlouhodobé krizové sociální situace.
- **Terénní programy** – terénní služby, které jsou poskytovány osobám, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto životem ohroženy (Ministerstvo práce a sociálních věcí © [b.r.]).

Organizace se skládá ze čtyř programů, program Pro Rodiny, program Pro Dospělé, program Pro Mladé a program Pro Společnost. V následujících podkapitolách se zaměřím na jednotlivé programy.

2.1 PROGRAM PRO RODINY

V rámci programu Pro Rodiny se poskytuje registrovaná sociálně-aktivizační služba pro rodiny s dětmi. Díky programu můžou klienti využívat centrum pro rodiče s dětmi, spolupráci s rodinami a pracovníky sociálně-právní ochrany dětí a služby pro pěstouny.

V programu Pro Rodiny působím jako sociální pracovník a také působím v centru pro rodiče s dětmi. Zde se pomáhá rodinám zlepšit podmínky jejich stávajícího prostředí, kde vyrůstají jejich děti, další službou je poskytování poradenství ohledně školek a škol, výchovy, péče o děti, vzdělávání aj.

Moji další náplní práce, kromě zvyšování a naplňování rodičovských kompetencí, je také provoz předškolního klubu, který je v provozu od pondělí do čtvrtka, od 8:00 do 12:00 hodin. Klub je pro děti od 3 do 6 let, které se nedostaly do řádné mateřské školy. Nyní je předškolní klub zapojen do projektu, který říká stop segregaci. Děti z předškolního klubu navštěvují mateřské školy, které nejsou známé jako romské. Děti se tak začleňují mezi děti neromské. Návštěvy těchto mateřských škol jsou nabízeny i rodičům, aby sami viděli, do jaké školky své dítě chtějí dát. Ale není to jen o našich návštěvách, předškolní klub zve tyto školky také do IQ Roma servisu, kde jsou pro ně nachystány akce.

Tento projekt vidím jako přínos pro začlenění do společnosti, ale také může zvýšit kvalitu vzdělání romských dětí.

Cílem tohoto klubu je připravit dítě na docházku do mateřské školy pomocí individuálních plánů, které se společně s rodiči sestaví. Práce není jen s dětmi, ale nabízí se také podpora rodičům, ať už ve výběru dobré školky a školy až po intenzivní spolupráci v domácnosti rodiny, či rodinné asistence nebo doprovázení na úřady a jiné organizace.

Program pro pěstouny

Další nedílnou součástí programu Pro Rodiny je program pro pěstouny. Posláním je podporovat pěstouny ve vytváření příznivého prostředí pro dítě v pěstounské péči. Toto poslání se naplňuje pomocí sociálního poradenství a vzdělávání pěstounských rodičů v oblasti péče o děti. Sociální pracovník napomáhá a podporuje kontakt dětí s biologickými rodiči a další rodinou.

Tento program je určený pro děti, které žijí v příbuzenské pěstounské péči a také pro jejich pěstouny. Pěstouni mají uzavřenou s IQ Roma servis uzavřenou dohodu o výkonu pěstounské péče. Nabídku programu může využít také širší příbuzenstvo kolem dítěte v pěstounské péči.

Dítě má právo se na organizaci a svého klíčového pracovníka kdykoliv obrátit, a to vždy když se domnívá, že jsou nebo by mohla být jeho práva nějak ohrožena. (Metodika a standardy sociálních služeb, 2016).

Činnosti, které jsou vykonávány na základě pověření, můžeme shrnout do tří bodů.

1. Uzavírání dohody o výkonu pěstounské péče - tato činnost podléhá §47b. zákona o SPOD.
2. *„Poskytování výchovné a poradenské péče osobě pečující, s níž pověřená osoba uzavřela dohodu o výkonu pěstounské péče, při výkonu pěstounské péče a sledování výkonu pěstounské péče, pokud osoba pečující o tuto službu požádá, je pověřená osoba povinna výchovnou a poradenskou péči poskytnout.“*
3. Poskytování a pořádání přednášek a kurzů zaměřených na řešení výchovných, sociálních a jiných problémů, které úzce souvisí s výchovou dětí (IQ Roma servis, z. s. © 2012).

Pro pěstouny byly v roce 2016 připraveny kurzy a školení na témata péče o děti se specifickými potřebami a zvládání krizových situací v péči o dítě. Konkrétně byly připraveny kurzy jako: Diskuze o inkluzivním vzdělávání s projekcí filmu Všichni spolu, Dítě s ADHD a

ADD, Základy práva pro rodinu, Zdravé stravování a výživa dětí, Závislosti v rodině, Mýty a fakta ve výživě, Základy finanční gramotnosti, Dospívání a náhradní rodičovství, Hranice ve výchově, Emoční hygiena. V roce 2017 je pro pěstounské rodiny připraveno mnoho dalších zajímavých přednášek a kurzů.

Spolupráce s rodinami a pracovníky sociálně-právní ochrany dětí

Spolupráce s rodinami a pracovníky sociálně-právní ochrany dětí patří ke třetímu odvětví programu. Tyto služby jsou určeny rodinám, které žijí v podmínkách sociálního vyloučení, a vyskytuje se zde hrozba odebrání dítěte z rodiny. Mezi cílovou skupinu patří také rodiny, kterým již dítě z rodiny bylo odebráno a touží získat dítě zpět do rodiny. Cílem je podpora, pomoc a poradenství (IQ Roma servis, z. s. © 2012).

K cílům tohoto programu patří posílit zdraví, rodičovské kompetence, nezávislost a vztahy rodin, které mají nezletilé děti. Dalším cílem je, aby si rodiče zažili a doprovázeli své děti vzdělávacím úspěchem. Patří sem také zvýšení udržitelnosti a dostupnosti stabilního a důstojného bydlení pro aktivní nízkopříjmové klienty a podpora pozitivního obrazu, hrdosti a občanská angažovanost Romů.

Cílovou skupinou jsou rodiny s dětmi, které se nacházejí v sociální situaci, jež je zejména charakterizována nepodnětným výchovným a vzdělávacím prostředím, nedostatečnými a pro děti ohrožujícími podmínkami, potřebou podpory v rozvoji schopností a dovedností rodičů v kvalitní péči o své děti, nedostatkem finančních a jiných zdrojů, předsudky, diskriminací a rasismem (Metodiky a standardy sociálních služeb, 2016).

Všechny tyto služby jsou také zcela bezplatné a pracovníce může spolupráci ukončit z důvodů, kdy si klient přeje služby, které odporují zákonům, morálním normám nebo posláním organizace. Dalším důvodem je klient, který ohrožuje bezpečnost pracovníce, či ostatních klientek, co s organizací spolupracují. Posledním důvodem jsou klienti, kteří opakovaně nejeví zájem o aktivní spolupráci a bez udání důvodů neplní kroky, na kterých se společně s pracovnící dohodli.

2.2 PROGRAM PRO DOSPĚLÉ

Program Pro Dospělé je určen pro osoby, které jsou starší 15 let. Pomocí programu se poskytuje poradenství ohledně bydlení, zadluženosti, nezaměstnanosti, či diskriminaci. Sociální pracovníci a právníci, kteří zde působí, pomáhají klientům měnit svoji stávající životní situaci, nabízí podporu, ale také doprovody na úřady nebo k soudnímu jednání.

Cílem práce je zvýšit pracovní příležitosti, zvýšit dostupnost a důstojnost bydlení pro klienty, jejichž příjmy jsou nízké, dále snížit předluženost a pomoci s problémy, které jsou spojeny s dluhy a v neposlední řadě je cílem zvýšit hrdost a občanskou angažovanost Romů a Romek.

Tyto služby se poskytují také ambulantní a terénní formou (IQ Roma servis, z. s. © 2012).

Posláním terénní práce, která se poskytuje v Brně a přilehlých obcích, pomoci minimalizovat rizika, která se u jednotlivců a rodin nacházejí. Jde především o osoby, které žijí v sociálně vyloučených lokalitách nebo jsou ohroženy sociálním vyloučením. Služba zajišťuje těmto osobám podporu v řešení jejich situace, zvyšují znalosti, dovednosti, ale také sebedůvěru klientů. Tato podpora se poskytuje především proto, aby byli klienti schopni řešit svoji situaci vlastními silami a žili důstojný život ve společnosti (Holub a kol., s. 25).

Nepříznivá situace klientů, kteří využívají služeb terénní práce, se orientuje v následujících oblastech:

- oblast splácení dluhů,
- bydlení,
- podmínky bydlení,
- uplatnění na trhu práce,
- kvalitní vzdělávání,
- rodinné a sousedské vztahy,
- překonání následků trestného činu, či po výkonu trestu,
- diskriminace, předsudky, rasismus (IQ Roma servis, z. s. © 2012).

Dále se poskytuje v programu Pro dospělé sociální poradenství, které má obdobnou strukturu pomoci jako terénní práce. Sociální poradenství se poskytuje převážně ambulantně v sídle organizace.

Posláním sociálního poradenství v IQ Roma servis je poskytování služeb v městě Brně, kde jsou hlavním posláním předat informace a podporu při řešení těžké sociální situace lidem ohroženým sociálním vyloučením, nebo lidem sociálně vyloučeným. Jde především o lidi romského původu a jejich rodin. Program Pro dospělé v oblasti sociálního poradenství usiluje o zlepšení nebo vyřešení problémů těchto klientů, či řešení jejich nepříznivé situace a zaměřuje se na to, aby skutečnost, že je klient Rom nebo člověk sociálně vyloučený, není komplikace, která mu tíží v životě (Metodiky a standardy sociálních služeb, 2016).

Každá služba má své zásady poskytování služeb, v programu Pro dospělé jde o tyto zásady.

- **Spolehlivost a bezpečnost služby** – zajišťuje bezpečné prostředí pro jednání.
- **Bezplatnost a dobrovolnost** – všechny služby jsou poskytovány zdarma a dobrovolně, pokud klient ztratí zájem spolupracovat, spolupráce je ukončena.
- **Mlčenlivost, důvěrnost sdělených informací** – informace nejsou sdělovány třetím osobám bez jejich souhlasu a vědomí. Výjimkou je ohlašovací povinnost týkající se dětí.
- **Respekt ke klientovi a individuální přístup** – důležitá je zde podpora k samostatnosti klienta, pracovník klienta naslouchá, naslouchá jeho potřebám a respektuje jakákoliv rozhodnutí.
- **Přístupování k řešení situace klienta v širších souvislostech** – v této zásadě pracovník pomáhá klientovi hájit svá práva, ale také současně podporuje postupy, které jsou pozitivní na dopad dítěte (Metodiky a standardy sociálních služeb, 2016).

2.3 PROGRAM PRO MLADÉ

Program Pro mladé je určen dětem a mladistvým, kteří mají věkovou hranici 6 až 26 let. Tento program slouží převážně k naplnění volného času. Nabízí poznání nových zážitků, kamarádů, ale také nabízí podporu ve vzdělání. Tato služba poskytuje doučování, pomáhá s domácími úkoly, či nabízí informace a podporu v hledání středních škol.

„Posláním služby je podpora sociálně znevýhodněné romské mládeže ve věku 6 – 26 let v Brně v jejich vzdělávací a profesní kariéře, v aktivním a smysluplném trávení volného času a ve snaze o plnohodnotné zapojení se do společnosti“ (IQ Roma servis, z. s. © 2012).

Pracovníci se zaměřují především na vzdělávacím úspěchu romských dětí a mládeže, zvýšení pracovní příležitosti na trhu práce, na působení v rizikových oblastech, zmocňování mládeže a na snižování předluženosti a problémy s dluhy.

Program nabízí dvě odvětví, prvním je nízkoprahový klub a druhým Gendalos.

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež je chápáno jako centrum prevence a osobnostního rozvoje. V tomto týmu sociální pracovníci podporují děti a mladistvé za jejich sny a stanovení individuálních plánů podle potřeb klienta. Nízkoprahové zařízení je otevřeno od pondělí do čtvrtka v odpoledních hodinách a nabízí spoustu zájmových činností (IQ Roma servis, z. s. © 2012).

Cílovou skupinou jsou v nízkoprahovém zařízení děti a mladiství ve věku 6 až 26 let. Jde zejména o romskou populaci, která je nějakým způsobem ohrožená nebo trpí nepříznivou sociální situací. Jestliže taková situace nastane, jsou ohroženi některým z následujících faktorů:

- bydliště v sociálně vyloučených lokalitách,
- špatné sociální a rodinné prostředí/nedostatečný prostor pro rozvoj,
- nedostatek možností na kvalitní trávení volného času spojené například s finanční situací,
- problémy s kvalitním vzděláváním a přístup v něm,
- špatné podmínky k navozování nových přátelských vztahů,
- nižší ekonomický status, kde jsou členové ohroženi chudobou a mají nedostatek peněz pro důstojný život (IQ Roma servis, z. s. © 2012).

Zásady, které nyní vypíšu, jsou závazné s poskytováním služby a visí v nízkoprahovém zařízení. Odtud jsem také zásady čerpala.

1. *„Respektujeme tvůj názor.“*
2. *„Podporujeme tě v samostatném a odpovědném rozhodování.“*
3. *„Každého vnímáme v jeho jedinečnosti.“*
4. *„Hájíme tvá práva.“*
5. *„Společně objevujeme a podporujeme tvé silné stránky, plány a sny.“*
6. *„Společně s tebou vytváříme bezpečné prostředí.“*
7. *„Služby jsou ti poskytovány bezplatně.“*

Na začátku jednání se zájemcem o službu jsou zájemci předány informace, které se týkají jejich práv a povinností, jež se pojí s nabízenými aktivitami a službami. Všechny tyto aktivity a služby jsou bezplatné a s klienty jsou sestavovány a uzavírány individuální plány. Každý klient má svého klíčového pracovníka, se kterým pracuje právě na individuálních plánech. Tyto plány většinou obsahují cíle klienta, na kterých by chtěla pomoci služby a pracovníků pracovat.

Pracovník však zájemce o službu může i odmítnout, k tomuto dochází především v případech, kde se požadavek neslučuje s posláním a vizí organizace. V těchto případech je klientovi poskytnuto základní poradenství. Odmítnout zájemce pracovníci můžou i v případech, kdy je

zaplněna celá kapacita, či klient nesouhlasí s podmínkami poskytování služby (IQ Roma servis, z. s. © 2012).

Toto zařízení je velmi dobrou prevencí vůči patologickým jevům. Děti a mladiství zde tráví svůj odpolední čas po škole, seznámí se s novými kamarády, zažijí nové zážitky a hlavně klub zmírňuje kriminalitu, agresivitu a napomáhá ke vzdělání.

Gendalos

Gendalos je označováno jako centrum vzdělávání a profesních ambicí. Tento tým funguje pro mladistvé, kteří potřebují pomoci s výběrem dobré střední školy, s podáváním přihlášek na střední školy či odborné učiliště a s přípravou na přijímací zkoušky. Gendalos nabízí podporu ve formě finanční podpory, která je důležitá ve studiu na středních školách. Další oblastí je pomoc s přípravou na závěrečné zkoušky nebo maturitu nabídka mentora, který klienta provází celým studiem na škole (Gendalos © 2015).

IQ Roma měla již od svého založení prioritou, vzdělávat mladé romské generace. Cesta, jak zlepšit úroveň vzdělání romských dětí a mládeže, je rovnocenný přístup ke vzdělání, zvyšování úrovně znalostí, prevence předčasného ukončení školní docházky a stabilizace finanční situace rodiny. Založení stipendijní fondu Gendalos, který byl v roce 2013 rozšířen na komplexní vzdělávací program Gendalos, byla touha podporovat žáky a studenty v jejich cestě ke vzdělání.

Stipendijní fond jménem Gendalos pomáhá romským studentům s náklady, které jsou spojeny se studiem. Jedním z častých důvodů, proč mladí Romové předčasně ukončují vzdělání, jsou právě finance. Podpora je zejména čerpána ze zdrojů stipendií nebo nadačnickými příspěvky a nadačnickými fondy. Žádosti se schvalují na zasedání komise, kde jsou předneseny životní situace studentů, kteří se ucházejí o finanční podporu. Tuto žádost pomáhá sepisovat pracovník IQ Roma servisu, kde je součástí také osobní vyjádření studenta, které obsahuje, na co finanční podporu potřebuje a čeho s ní chce docílit.

2.4 PROGRAM PRO SPOLEČNOST

Tento program neslouží jen romskému obyvatelstvu, nýbrž slouží pro celkovou společnost. Jedná se o nepřímou práci, která je vykonávána na celorepublikové úrovni. Do programu Pro společnost patří Akademie diversitas, značka ethnic friendly a kampaně cílené na veřejnost a Romy.

Akademie diversitas

„Cílem je rozvoj lidského a organizačního potenciálu, specificky v organizacích, jejichž hlavním posláním není dosahování zisku. Její činnost je zaměřena na vzdělávací a poradenské aktivity s širokou tematickou základnou, jež spojuje zaměření na cílovou skupinu Romů a sociálně vyloučených“ (Akademie diversitas © [b.r.]). Akademie diversitas nabízí vzdělávací programy, vzdělávací stáže, poradenskou činnost, případové konference a metodické materiály.

Vzdělávací programy jsou nabízeny pro širokou veřejnost a nabízí programy, které jsou zaměřeny jak na práci s dětmi a mládeží, tak na práci s dospělými jedinci. Tyto jednotlivé programy jsou akreditovány pro oblast celoživotního vzdělávání sociálních pracovníků a vzdělávání pracovníků v sociálních službách. Vedle nabízených akreditovaných programů jsou nabízeny také kurzy, či školení tzv. na klíč. Tyto kurzy/školení jsou v maximální míře přizpůsobeny konkrétním vzdělávacím potřebám jedincům, kteří se tohoto kurzu/školení chtějí zúčastnit. Společným prvkem, je zaměření na cílovou skupinu, na kterou se organizace zaměřuje, což jsou Romové a sociálně vyloučení jedinci (Akademie diversitas © [b.r.]).

Akademie diversitas nabízí také pořádání případových konferencí. Tyto služby už jsou placené a je do nich zahrnuta facilitace (vedení skupiny), organizace případové konference a pronájem vhodných prostor pro případovou konferenci.

Případová konference je metoda, která je využívána v sociální práci a je využívána orgány sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD). Cílem je zapojení rodičů, samotného dítěte, jiných osob blízkých rodině a dítěti a dalších subjektů a organizací, které s rodinou spolupracují a podílí se na ochraně dítěte a řešení jeho situace. Okruh přizvaných si určuje OSPOD, do těchto okruhů mohou patřit školská zařízení, poskytovatele sociálních služeb, lékaři, zdravotnická zařízení, policie, státní zástupci a další odborní pracovníci. Tato konference je pořádána v zájmu dítěte a během ní se hledají způsoby řešení situace dítěte. Případová konference se vždy pořádá před podáním návrhu soudu na některé opatření, které zasahují do rodičovské odpovědnosti rodičů (MPSV © 2016—2017).

Značka Ethnic Friendly

Tato značka je spravována organizací IQ Roma servis a jejím smyslem je ocenění zaměstnavatelů, kteří se hlásí k zásadě rovného zacházení s etnickými příslušníky a ve své praxi danou zásadu dlouhodobě splňují a naplňují, ale také dbají o její dodržování (Ethnic friendly © 2011).

Značku Ethnic Friendly se může udělit a následně povolit její užívání, zaměstnavatelům, kteří splňují všechny podmínky, jež jsou součástí Pravidel pro udělení a užívání značky Ethnic Friendly.

Projekt Ethnic Friendly je postaven na zkušenostech, vyplývajících s případy etnické a rasově motivované diskriminace na našem trhu práce. Ethnic Friendly je přínosem pro společnost. Nositel značky Ethnic Friendly se přihlašuje k zásadám rovnosti jako jednoho z pilířů myšlenky sociální odpovědnosti, dále přispívá k upevnění pozitivního vztahu pracovníků. Velký důraz klade i pro osoby menšinového etnického původu. Když takový jedinec uvidí zaměstnavatele, jež se hlásí k nediskriminačním přístupům, může ho pozitivně povzbudit k ucházení zaměstnání.

Držitelé této značky se mohou velkou mírou zasloužit o řešení společenského problému současnosti, který se týká diskriminace a s tím další oblasti, jako je například nezaměstnanost (Ethnic friendly © 2011).

Kampaně cílené na veřejnost a Romy

Tyto kampaně jsou cílené na širokou veřejnost, ale také na klienty, kteří navštěvují organizaci IQ Roma servis. Kampaně se pomocí pracovníků a klientů pečlivě plánují a realizují. Následně se vyhodnocují, aby se témata, která jsou aktuální, co nejefektivněji předali specifikované cílové skupině. Organizace již zrealizovala kampaň v jedné lavici, která je zaměřena na podporu inkluzivního vzdělávání a kampaň dža andre lachi škola/ jdi do dobré školy, která se zaměřovala na potřeby dobrého vzdělání (IQ Roma servis, z.s. © 2012).

Do programu Pro společnost patří i další projekty, jako jsou kulturní akce, přednášky, workshopy nebo také systémové změny. Akce pro veřejnost jsou organizovány pravidelně či jednorázově. Jsou to akce pro laickou veřejnost, či klienty IQ Roma servis. Především se jedná o komunitní akce pro Romy, přednášky, workshopy.

Mezi úspěšné akce bych ráda zmínila každoroční uspořádání Mezinárodního dne Romů v Brně, konferenci Krok přes práh, která byla pro odborníky z řad pedagogů nebo také tradiční oslavy pojící se se začátkem a koncem školního roku.

Systémové změny

Jelikož má organizace členství ve výborech a odborných pracovních skupinách, má možnost budovat spolupráci mezi veřejnou správou, samosprávou a dalšími organizacemi. „*Inovace, metodické a systémové koncepce organizace rozvíjí i skrze konkrétně zaměřené projekty*

mezinárodní spolupráce, které buď přímo realizují, nebo jsou partnery“ (IQ Roma servis z.s. © 2012).

Jak můžete vidět, v organizaci funguje mnoho programů a služeb, které jsou hlavně pro romskou populaci užitečné. Programy se prolínají mezi sebou a zasahují do všech oblastí pomoci, kterou tato menšina potřebuje. Je to jen jedna z organizací, která pomáhá se začleňováním Romů do společnosti, třeba se za pár let dočkáme jiného přístupu většinové společnosti k té menšinové.

3 PRÁCE S ROMSKOU MENŠINOU

Sociální služby se dělí podle různých kritérií, podle toho, jak je služba poskytována, kde je poskytována nebo s jakým cílem. Sociální služby rozeznáváme preventivní, terapeutické, rehabilitační, intervenční aj. Dále se služby dělí podle toho, zda pomoc poskytujeme v bytě, centru, v domově, v poradnách, v terénu. Sociální služby převážně nemají výnosový charakter (Matoušek, 2012 s. 179).

V následujících kapitolách popíšu formy sociálních služeb, které jsou nejčastěji poskytovány lidem s romským původem.

3.1 TERÉNNÍ PRÁCE

Všechny města, ale i větší obce mají své sídliště, ulice, ale i domy, které jsou obývány nejchudšími lidmi. Jde o prostory, kde nejsou dostupné služby, sociální sítě nebo vzdělávací příležitosti. Lidé zde žijí ve špatných hygienických podmínkách, a většina těchto lidí žijí ze sociálních dávek. Dříve se těmto lokalitám říkalo romské enklávy, nyní mají tyto místa označení sociálně vyloučené lokality (Wedlichová, 2008 s. 55).

Terénní sociální práce se tedy zabývá rizikovými jednotlivci nebo skupinami. Tato práce se uskutečňuje v přirozeném prostředí klienta. Do terénní sociální práce patří depistáž („*aktivní vyhledávání určitého znaku v populaci*“), navazování kontaktů, poskytování sociální pomoci, mapování lokality, včetně sběru, analýzy poznaných informací o nepříznivé situaci cílové skupiny (Matoušek, 2003 s. 48, 242).

Terénní práce se uskutečňuje zejména v programu Terénní sociální práce společnosti Člověk v tísni. Tento program nabízí bezplatnou pomoc lidem, kteří žijí na okraji společnosti, v podmínkách sociálního vyloučení. Do této pomoci můžeme zahrnout poradenství, doučování, službu sociálního asistenta policie a služby nízkoprahových zařízení.

Cílem programu je především pomáhat jednotlivcům, kteří jsou ochotni pracovat na změně vlastní situace a na základě sociální pomoci uspět v životě, kam můžeme zahrnout například úspěch na trhu práce, vzdělávání aj. (Wedlichová, 2008 s. 55—57).

V terénní práci se používá také mnoho metod při práci s klienty, nejčastěji se používají tyto metody.

- **Profesionální rozhovor** – rozhovor by měl obsahovat řešení zakázky klienta.

- **Motivační rozhovor** – tento rozhovor by měl klienta motivovat ke společnému řešení jeho zakázky.
- **Aktivační rozhovor** – rozhovor, který se používá na navázání spolupráce.
- **Pozorování klientovy situace v jeho přirozeném prostředí a následně mu poskytnout zpětnou vazbu.**
- **Nácvik sociálních dovedností** – do těchto nácviků patří například sestavení domácího rozpočtu, nácvik péče o dítě, může zahrnovat i sepsání životopisu atd.
- **Doprovod klienta a jeho zastupování při úředních jednáních.**
- **Práce se skupinou, rodinou klienta.**
- **Zprostředkování dalších služeb pro klienta** (Wedlichová 2008, s. 59).

Důležitou součástí při terénní práci s klientem je samozřejmě spolupráce. Klient by neměl pracovníkovi zadávat úkoly, ale aktivně je s pomocí pracovníkem řešit. Tato práce má vést k samostatnosti klienta, aby si uměl své životní situace, které u něho nastanou, s postupem času, řešit sám.

3.2 SOCIÁLNÍ PORADENSTVÍ

Sociální poradenství se poskytuje v největší míře ambulantní formou. Poradna je určena pro uživatele sociálních služeb a může se na ni obrátit každý občan České republiky. Nejčastější skupiny, které se obrací na poradny, jsou občané se zdravotním postižením, senioři, osoby bez příštířeší, dlouhodobě nezaměstnaní a osoby z národnostních menšin.

Sociální poradenství poskytuje především informace, rady nebo také podporu. Situace, které mnozí klienti řeší, jsou ukotveny v jejich nepříznivé životní situaci. Poradenství nabízí informace o zprostředkování služeb, objasnění práv a povinností, informace o dávkách státní sociální podpory, dávkách sociální pomoci. Nabízí pomoc při zpracování žádostí, podání, odvolání a dalších jiných písemných projevů.

Tyto služby se poskytují ze zákona bezplatně. Náklady, které souvisí z činnosti služeb, jsou hrazeny z dotací Ministerstva práce a sociálních věcí a prostřednictvím Evropského sociálního fondu.

V poradenství se zejména využívají tyto metody:

- rozhovor a vedení,
- místní šetření v rodině,
- třídění a vyhodnocování osobních, rodinných, případně zdravotních údajů,

- psaní odborných textů, žádostí,
- plánování,
- poskytování rad a informací (Michalík, 2009 s. 7—18).

Poradenství může být krátkodobé, ale i dlouhodobé, kdy je tato spolupráce pravidelnější, intenzivnější a delší. Při delším kontaktu s klientem, by měla být tato spolupráce na základě jasně definovatelného cíle a plánu.

Poradenství Matoušek (2003, s. 151) definoval v širším a užším pojetí.

Užší pojetí

„V užším smyslu jde o poskytování informací, které si klient vyžádá a jež potřebuje k řešení svého problému.“

Širší pojetí

„V širším smyslu dává poradenství klientovi příležitost k tomu, aby prozkoumal svoje přednosti, respektive slabá místa, a našel strategie ke zlepšení kvality svého života. Ještě náročnějším cílem poradenství může být, aby klient získal nový pohled na sebe a na druhé lidi i potřebné nové dovednosti.“

Mezi poradcem a klientem musí fungovat pracovní aliance. Tato výsledná aliance má tři prvky. Prvním prvkem je citová vazba mezi pracovníkem a klientem. Do druhé prvku se zahrnují cíle poradenství a mezi třetí prvek se zařazují úkoly, které pracovník a klient musí splnit, aby dosáhl těchto cílů.

Citová vazba mezi pracovníkem a klientem

Soustřeďuje se na interpersonální vztah mezi klientem a pracovníkem. Při zkoumání složek citové vazby, je třeba zvážit řadu faktorů, jako jsou primární podmínky. Do těchto podmínek patří empatie, akceptace, kongruence (pochopení). Důležitý je také komunikační styl, který se v poradenství používá a v neposlední řadě citová vazba.

Cíle poradenství

Klienti se s pracovníky setkávají za nějakým účelem. Tato složka se týká právě účelu schůzky a nasměrování poradenství. Cíle jsou důležitou součástí sociálního poradenství. Každý klient přichází z různých důvodů a jejich společným znakem je ten fakt, že nějakým způsobem trpí a přicházejí právě za pracovníky, aby jim z této situace pomohli. Pracovník by se měl zaměřit na problémy a cíle jeho klienta, zjistit, zda je o cíle vnitřní nebo vnější, zda jsou dosažitelné nebo nedosažitelné, či jestli jsou skutečné nebo nejsou.

Úkoly, které musí pracovník a klient splnit, aby dosáhl cílů

Jsou to úkoly, kterými se pracovník a klienti zabývají, a které jsou v ideálním případě ve prospěch jejich cílů. Přestože existuje řada úkolů, kterými se řídí mnoho poradenských přístupů, každý přístup má své jedinečné úkoly, které pracovníci a klienti mají plnit (Dryden, 2008 s. 13—62).

PRAKTICKÁ ČÁST

4 VÍKENDOVÝ POBYT PRO RODIČE S DĚTMI

4.1 ANOTACE

Cílem tohoto projektu je získat finanční prostředky pro realizaci tří denního pobytu ve Velkých Pavlovicích. Tohoto pobytu se zúčastní 20 účastníků, rodičů s dětmi, které pravidelně navštěvují mateřské centrum pro rodiče a děti v zařízení IQ Roma servis. Pobyt se uskuteční v oblasti Jihomoravské Pálavy ve městě Velké Pavlovice. Účastníci pobytu budou ubytováni v ubytovně TJ Slavoj, pobyt bude probíhat v termínu od 18. do 20. srpna 2017. Dobrovolníci a pracovníci, kteří se pobytu zúčastní, připraví pro rodiče i děti bohatý program a přednášku pro rodiče na téma: Chci být dobrý rodič.

4.2 INFORMACE O ŽADATELI

Název:	IQ Roma servis, z.s.
Adresa:	Vranovská 846/45, 614 00 Brno
Web:	www.iqrs.cz
Kontakt:	tel: +420 543 213 310 e-mail: iqrs@iqrs.cz
Číslo účtu:	189104187/0300

IQ Roma servis je nezávislá, stabilní, transparentní a profesionální organizace, jež vznikla jako občanské sdružení již v roce 1997. Hlavním posláním IQ Roma servisu je být prostředníkem, který podporuje možnosti, příležitosti a odhodlání Romů na cestě jejich růstu a společenského uplatnění a chrání jejich práva a důstojnost v rámci společnosti. Cílovou skupinou přímé práce jsou primárně sociálním vyloučením ohrožení Romové a Romky v nepříznivé životní situaci, kterou oni sami chtějí aktivně řešit a měnit, a jejich poptávka spadá do naší kompetence. V případě potřeby a volné kapacity nabízí IQ Roma servis jejich služby také dalším osobám potýkajícím se s uvedenými jevy bez ohledu na etnickou příslušnost.

4.3 INFORMACE O PŘEDKLADATELI

Jméno: Kamila
Příjmení: Kotoučková
Adresa: U Sálu 482, 691 81 Březí u Mikulova

V současné době jsem studentkou Univerzity Jana Amose Komenského v Praze. Studuji obor Manažerská studia - Řízení lidských zdrojů. S organizací IQ Roma servis, z. s. jsem přišla do styku poprvé v loňském roce, kdy jsem zde absolvovala svou praxi. Po škole jsem s organizací dále spolupracovala, ale už jako zaměstnanec. V zaměstnání se zapojuji do práce s dětmi a jejich rodiči v předškolním centru pro rodiče a děti.

Práce s dětmi mě velice baví a myslím si, že je má práce jak pro děti, tak pro jejich rodiče přínosem. S projekty jsem se již setkala, během vykonávání mých odborných praxí na vyšší odborné škole, ale sama jsem se na tvorbě projektu ještě nepodílela.

4.4 POPIS PROJEKTU

Děti, které navštěvují zařízení IQ Roma servis, patří mezi děti, které se nedostaly do řádné mateřské školy. Jedná se tedy o děti ve věku 3 – 6 let. Jde většinou o rodiny, které pocházejí ze sociálně slabších rodin nebo také rodin žijících v sociálně vyloučených lokalitách. Tyto rodiny, se ve většině případů, nedostanou na žádný rodinný výlet, a to z finančních či jiných důvodů.

Přínosem projektu je prodloužený pobyt v přírodě pro děti a jejich rodiče, kteří navštěvují IQ Roma servis, v oblasti Jihomoravské Pálavy ve městě Velké Pavlovice. Pobyt se uskuteční na čerstvém vzduchu a děti si užijí víkend v novém prostředí. Děti i rodiče zde budou mít vytvořený víkendový program a aktivně budou trávit svůj volný čas.

Program víkendového pobytu bude tvořen aktivní částí v podobě turistického výletu, sportovním programem, v případě příznivého počasí koupáním a večerního programu. Součástí víkendového pobytu je také přednáška pro rodiče na téma Chci být dobrý rodič.

Dobrovolníci a pracovníci střediska volného času se snaží vymýšlet aktivity a činnosti, aby děti a rodiče trávili čas převážně venku, pokud je příznivé počasí. Další důležitou prioritou bude také to, aby děti trávili většinu času společně s rodiči, a naučili se spolu pracovat. Pro mnohé účastníky pobytu bude prostředí a celkový pobyt novou zkušeností.

Pobyt bude realizován pro skupinu 20 lidí, 8 rodičů a 12 dětí, kteří budou vybráni na základě přihlášky a pravidelné docházky do předškolního centra. Pobyt bude mít omezenou kapacitu. Po zjištění pravidelné docházky, kde pravidelně navštěvuje předškolní centrum 8 rodičů, bude na pobyt vybráno 8 rodičů a jejich 12 dětí. Tato skupina bude pod dozorem 3 zaměstnanců – vedoucích zaměstnanců, kteří se budou podílet na organizaci pobytu.

4.5 CÍL PROJEKTU

Hlavním cílem projektu je umožnit rodičům a dětem víkendový pobyt s programem v přírodě ve Velkých Pavlovicích. Děti by si zde měly užít volný pobyt v přírodě na čerstvém vzduchu, poznat novou krajinu, poznat nové přátele. Rodiče by se měly pomocí pobytu zlepšit v rodičovských kompetencích a naučit se trávit čas a spolupracovat se svými dětmi.

Dalším z cílů je, aby se rodiče pomocí pobytu zlepšili v rodičovských kompetencích a naučili se trávit čas a spolupracovat se svými dětmi. Na pobytu se bude s rodiči pracovat, bude nachystaná přednáška na téma: Chci být dobrý rodič. Tuto přednášku povede pracovník, který se bude snažit účastníky pomocí přednášky a formou hry a spolupráce s dětmi seznámit, s hlavními cíli, jak pracovat s dětmi, co je důležité a na co by si měli rodiče dávat pozor. Hlavním posláním této přednášky je prevence a zlepšení rodičovských kompetencí.

Cílem je také samozřejmě získat finanční podporu pro realizaci projektu. Ze získaných finančních prostředků bude uhrazeno ubytování a malé odměny, které účastníci získají během pobytu. Ubytování bude zahrnovat také stravu v podobě plné penze. Finanční prostředky budou použity také pro zaplacení mzdy pro vedoucího zaměstnance, kteří se tohoto pobytu také zúčastní.

4.6 REALIZACE PROJEKTU

Rozpis organizace plánování a uskutečnění pobytu:

prosinec 2016	výběr termínu a lokality víkendového pobytu
leden 2017	plánování harmonogramu pobytu
leden – březen 2017	vytvoření projektu
duben 2017	podání projektu
červen 2017	výběr účastníků a zaměstnanců, kteří se pobytu zúčastní
červen – červenec 2017	Obstarání podpisů a rozdání instrukcí pro pobyt
srpen 2017	odjezd a pobyt ve Velkých Pavlovicích

4.7 HARMONOGRAM

Na připravovaném víkendovém pobytu bude pro rodiče a děti vytvořený harmonogram pro jednotlivé dny, podle kterého se bude pobyt řídit. S harmonogramem budou účastníci seznámeni ještě před konáním víkendového pobytu, aby věděli, co je na „víkendovce“ čeká.

Rozpis aktivit během víkendového pobytu. Jednotlivé časy jsou pouze orientační, během pobytu je lze měnit dle potřeby.

Pátek 18. srpna 2017	
16:36	Odjezd vlakem z Brna směr Velké Pavlovice
17:13	Příjezd do Velkých Pavlovic a přesun do ubytovny
17:30 – 18:00	Ubytování
18:00 – 18:30	Večeře
18:30 – 19:00	Seznámení s programem pobytu, informace k organizaci víkendu
19:00 – 20:30	Adaptační program
20:30 – 21:00	Osobní hygiena pro děti
21:00	Večerka pro děti, dobrovolné posezení s rodiči

Sobota 19. srpna 2017	
7:30	Budíček
7:30 – 8:00	Rozevička
8:00 – 8:30	Osobní hygiena
8:30 – 9:00	Snídaně
9:00 – 13:00	Turistický výlet
13:00 – 14:00	Oběd
14:00 – 15:00	Odpolední klid
15:00 – 16:30	Přednáška – Chci být dobrý rodič
16:30 – 17:00	Příprava na večerní program
17:00 – 18:00	Aktivita v přírodě
18:00 – 19:00	Večeře – opékání špekáčků
19:00 – 21:00	Večerní program u táboráku, osobní hygiena a večerka pro děti
21:00 – 21:30	Organizační pokyny k následujícímu dni
21:30	Dobrovolné posezení s rodiči u ohně

Neděle 20. srpna 2017	
8:00	Budíček
8:00 – 8:30	Rozevička
8:30 – 9:00	Osobní hygiena
9:00 – 9:30	Snídaně
9:30 – 11:30	Hry s dětmi na sportovním hřišti
11:30 – 12:00	Osobní volno – možnost koupání
12:00 – 13:00	Oběd
13:00 – 14:00	Odpolední klid – možnost koupání
14:00 – 14:30	Balení a úklid
14:30 – 15:00	Hodnocení výletu, vyplnění dotazníků
15:00 – 16:00	Tvoření rodičů s dětmi
16:00 – 16:30	Úklid, příprava na odjezd
17:15	Odjezd z Velkých Pavlovic do Brna

Doprava z Brna do Velkých Pavlovic a zpět bude vlakem.

Ubytování bude zajištěno v příjemném penzionu TJ Slavoj. Pro účastníky bude po celou dobu pobytu zajištěna plná penze, což znamená, že účastníkům bude zajištěna strava po celý den a to včetně pitného režimu.

Typ ubytování nabízí spoustu možností. V areálu je nabídka velkého množství sportovního využití. V rámci pobytu využijeme fotbalové hřiště, které využijeme ke sportovnímu programu. U ubytovny se také nachází společenská místnost, kterou použijeme pro společenské programy a přednášky. V areálu se také nachází prostor určený k večernímu posezení, který využijeme pro večerní zábavu a opékání špekáčků.

Účastníci budou rozděleni do pokojů podle rodinných příslušníků. K dispozici bude jeden pokoj s kapacitou pěti lidí. Další čtyři pokoje jsou s kapacitou čtyř osob. Pro vedoucí zaměstnance pobytu budou připraveny dva pokoje a to jeden dvojlůžkový pro ženy a jeden dvojlůžkový pro muže. Součástí pokojů je také koupelna se sprchovým koutem a toaletou. Rozdělení účastníků na pokoje proběhne již před odjezdem, abychom dále předešli zbytečným komplikacím. Účastníci budou rozděleni do pokojů dle rodinných příslušníků.

Pro účastníky bude během pobytu nachystán pestrý program.

Program se bude začínat vždy ranní rozcívkou, která bude probíhat venku, v areálu ubytovny. Při nepříznivém počasí bude ranní rozcívka přesunuta do společenské místnosti.

Na první den si vedoucí zaměstnanci pro účastníky připraví adaptační hry, aby se rodiče i děti mezi sebou lépe poznali. V nabídce byly vybrány tyto hry, které animátor vhodně vybere, dle časového harmonogramu.

Sochy – seznamovací hra, pomocí které se účastníci vzájemně poznávají a popisují. V této hře se účastník dozví, jak na lidi působí nebo co je pro něj typické.

Upír – další z her, která slouží k seznámení. Účastníci se lépe poznají a využijí informace, které již mají z předešlých her.

Deka – poznávací hra, která má za úkol co nejdříve říci jméno protějšiho hráče. Cílem hry je rozdělení účastníků na dvě družstva a pomocí deky od sebe tyto družstva schovat. Po upuštění deky na zem vítězí ten, kdo jako první řekne jméno protějšiho hráče.

Magnety – zábavná hra, která se využívá při seznamování kolektivu.

Pantomima tichou poštou – pohybová, zábavná hra, která je dobrá pro uvolnění a stmelování kolektivu.

Sobotní program bude obsahovat společný menší turistický výšlap na Pálavu. Trasa je ve vzdálenosti cca 17,5 km. K místu se účastníci dopraví místním autobusem do Milovic. Procházka není fyzicky náročná a je vybrána tak, aby nebyla příliš náročná pro mladší věkovou skupinu účastníků.

V případě nepříznivého počasí si animátorka s pomocí vedoucích zaměstnanců připraví náhradní program, který bude ve společenské místnosti. Do programu budou zahrnuty paměťové hry, zábavné hry, skupinové hry aj.

Hlavní součástí pobytu ve Velkých Pavlovicích je přednáška na téma: Chci být dobrý rodič. Tato přednáška bude vedena vedoucími zaměstnanci. Přednáška bude probíhat formou prezentace, kdy budou účastníci zapojeni do diskuse a daných úkolů. Přednáška bude mít svůj harmonogram, na začátku bude rodičům prezentována práce, ale také spolupráce s dětmi. Během přednášky budou účastníkům puštěny připravené materiály. Během celé přednášky budou rodiče plnit dané úkoly se svými dětmi. Na závěr bude probíhat diskuse, co tato přednáška přinesla rodičům a jaký význam má spolupráce s jejich dětmi.

Na večerní sobotní program je připravena volná zábava spojená s táborákem a opékáním špekáčků. Na programu bude zpívání u táboráku, stmelovací hry. Zbytek večera bude v režii dospělých účastníků.

Poslední den bude na programu opět spolupráce rodičů s dětmi. K tomuto programu budou využity prostory hřiště, kde se penzion nachází. Budou připraveny zábavné hry, kde bude nejdůležitější spolupráce právě mezi účastníky. Při vysokých teplotách budou nachystány i hry, které budou sloužit k osvěžení. Odpolední program bude využit v případě hezkého počasí ke koupání v areálu ubytovny. Při nepříznivém počasí bude nachystaný náhradní program ve společenské místnosti.

Před odjezdem vedoucí zaměstnanci zajistí úklid areálu, ukončí pobyt a účastníci vyplní krátký anonymní dotazník zhodnocující pobyt.

4.8 PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ

Uvedené osoby na daných pozicích jsou fiktivní. V případě realizace projektu by byly vybrány konkrétní osoby pracující v organizaci IQ Roma servis.

Personální zajištění projektu bude zajištěno následujícími osobami:

Koordinátor projektu

Jméno: Zuzana
Příjmení: Kořínková
Titul: Mgr.
Funkce: projektový manažer

Náplň práce

Projektová manažerka Mgr. Zuzana Kořínková bude zastávat pozici koordinátora projektu. Náplní práce bude primárně komunikovat s pracovníky, kteří se projektu budou účastnit, bude poskytovat informace a vytvářet potřebné prostředky projektu. Koordinátorka bude mít dále na starost vyhodnocování krátkých dotazníků, které účastníci vyplní na konci pobytu.

Před odjezdem do Velkých Pavlovic bude svolána schůzka. Půjde o informační schůzku pro vybrané účastníky a pracovníky, kteří se pobytu zúčastní. Během schůzky budou informováni o programu a celému průběhu pobytu. Na schůzce budou také představeni vedoucí pracovníci, kteří se společně s účastníky zúčastní pobytu.

Koordinátorka projektu se pobytu ve Velkých Pavlovicích nezúčastní.

Sociální pracovník

Jméno: Denisa
Příjmení: Pouzarová
Titul: Mgr.
Funkce: sociální pracovnice

Náplň práce

Sociální pracovnice pojedje jako hlavní vedoucí. Pracovnice má pravidelný kontakt s rodinami během programu Pro Rodiny v zařízení IQ Roma servis. Hlavní vedoucí bude mít na starosti harmonogram. Společně s animátorkou a dobrovolnicí se bude podílet na programech během pobytu. Mezi důležité role sociální pracovnice patří přednáška, kterou má na starosti.

Tato pracovnice má za sebou kurz první pomoci, proto bude mít na tomto pobytu také zdravotnickou funkci.

Dobrovolník

Jméno: Adam
Příjmení: Krmelík
Funkce: dobrovolník

Náplň práce:

Náplní práce dobrovolníka bude dozor, hlavně tedy u dětí. Bude také nápomocná při realizaci programu.

Animátor

Jméno: Marika
Příjmení: Bedřichová
Titul: Bc.
Funkce: animátorka

Náplň práce:

Animátorka se bude během pobytu starat o program. Vytvoří hry a celkový program pro účastníky. Tato pracovnice bude organizátorkou aktivit, které povede a bude také dohlížet na dozor.

4.9 MATERIÁLNÍ A TECHNICKÉ ZAJIŠTĚNÍ

Jelikož bude pobyt probíhat v areálu penzionu, není nutno zajišťovat zvláštní technické nebo materiální zajištění. Jediné materiální prostředky budou potřeba k programu, či realizaci pobytu. Do takových prostředků se zahrnují běžné kancelářské potřeby, tisk informačních letáků pro vyvěšení v IQ Roma servis a tisk závazných přihlášek pro účastníky pobytu.

4.10 RIZIKA A MOŽNÉ PROBLÉMY PROJEKTU

Mezi možné problémy a rizika projektu můžeme zařadit zrušení víkendového pobytu kvůli nízkému zájmu účastníků.

K dalším rizikům můžeme přiřadit také neúčast zájemce o pobyt z důvodu onemocnění či úrazu. Toto riziko ošetříme zajištěním případného náhradníka.

V neposlední řadě, mezi možná rizika patří nepříznivé počasí během víkendového pobytu. Toto riziko je ošetřeno náhradním programem v areálu penzionu.

4.11 ROZPOČET

Celkové náklady na projekt v Kč	39 828
Spoluúčast účastníků	3 000
Spoluúčast IQ Roma servis	5 736
Výše požadované dotace	31 092

Spoluúčast účastníků bude 150 Kč za osobu.

Zařízení IQ Roma servis je financováno Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR, Jihomoravským krajem, Magistrátem města Brna, Radou vlády pro záležitosti romské menšiny. Z těchto příjmů se bude organizace spoluúčastnit na financování pobytu.

Rozpis nákladů

Požadavky nákladů	Celkem Kč	Požadavek	Spoluúčast účastníků	Spoluúčast IQ Roma servis
Mzdy pracovníků	11 870	11 870	0	0
Kancelářské potřeby	820	0	0	820
Služby	23 604	17 082	1 876	4 646
Aktivity	1 779	655	1 124	0
Odměny	1 755	1 485	0	270
Celkem	39 828	31 092	3000	5 736

Specifikace položek

Mzdy pracovníků	Celkem Kč	Požadavek	Spoluúčast účastníků	Spoluúčast IQ Roma servis
Koordinátor	4 100	4 100	0	0
Sociální pracovník	3 960	3 960	0	0
Dobrovolník	0	0	0	0
Animátor	3 810	3 810	0	0
Celkem	11 870	11 870	0	0

Kancelářské potřeby	Celkem Kč	Požadavek	Spoluúčast účastníků	Spoluúčast IQ Roma servis
Náklady na tisk	200	0	0	200
Kancelářské potřeby	300	0	0	300
Výkresy	68	0	0	68
Fixy	162	0	0	162
Pastelky	90	0	0	90
Celkem	820	0	0	820

Služby	Celkem Kč	Požadavek	Spoluúčast účastníků	Spoluúčast IQ Roma servis
Ubytování (23 osob/2 noci)	11 500	9 200	0	2 300
Strava (23 osob/3 dny)	8 280	6 624	0	1 656
Doprava (23 osob)	3 134	1 258	1 876	0
Pojištění	690	0	0	690
Celkem	23 604	17 082	1 876	4 646

Pracovníci, kteří se pobytu zúčastní, mají plně hrazenou mzdu a to z prostředků projektu. Co se týče dobrovolníka, tak ten mzdu hrazenou nemá. Dobrovolník s ostatními pracovníky, mají plně hrazené ubytování, stravování a také dopravu. To vše je hrazeno z prostředků IQ Roma servis a z prostředků projektu.

Ubytování bude zajištěno v ubytovně TJ Slavoj Velké Pavlovice, Hodonínská 90/2, 691 06 Velké Pavlovice, okr. Břeclav. Do pokojů budou účastníci rozděleni dle rodinných příslušníků. K dispozici je jeden pětilůžkový pokoj za 235 Kč osobu/noc, dále čtyři čtyřlůžkové pokoje za 240 Kč osobu/noc. Pro vedoucí pracovníky, kteří zodpovídají za dozor a organizaci jsou připraveny dva dvojlůžkové pokoje s cenou 245 Kč osoba/noc. Pracovníci budou rozděleni na muže a ženy.

Stravování bude zajištěno formou plné penze, která je dána cenově 220 Kč osoba/den. První den po příjezdu, který je ve večerních hodinách je zajištěna pouze večeře a to za 70 Kč osoba/den. Stejně tak poslední den je zajištěna snídaně, oběd a malá svačina, také za 70 Kč/osoba, jelikož večeře ze sobotního programu je hrazena ze spoluúčasti účastníků.

Do Velkých Pavlovic se všichni účastníci společně dopraví vlakovou dopravou.

Všem účastníkům, včetně personálu, bude zajištěno internetové cestovní pojištění EASY společnosti Generali, které je pro celou skupinu za 690 Kč/3 dny.

Aktivity	Celkem Kč	Požadavek	Spoluúčast účastníků	Spoluúčast IQ Roma servis
Táborák	469	0	469	0
Vstup na hrad Děvičky	1310	655	655	0
Fotbalové hřiště, bazén	0	0	0	0
Celkem	1779	655	1124	0

Na sobotní program je nachystán menší turistický výlet, kde navštívíme hrad Děvičky na Pálavě. Vstupné na tento hrad činí 40 Kč/dítě a 70 Kč/dospělý. Večer je připraveno posezení u táboráku. Bude zajištěno 4 kg špekáčků za 320 Kč. (80Kč/kg), dále bude zajištěno jedno balení kečupu (34 Kč) a hořčice (25 Kč). Na sobotní večer se objedná 3 bochníky chleba za 30 Kč. Rezervované bude také fotbalové hřiště a bazén, u kterých nejsou účtovány žádné poplatky.

Odměny	Celkem Kč	Požadavek	Spoluúčast účastníků	Spoluúčast IQ Roma servis
Vstup kino (5ks)	825	825	0	0
Školní diář (5ks)	360	360	0	0
Čokoláda (10ks)	300	300	0	0
Bublifuk (5ks)	50	0	0	50
Bonbony (5 bal.)	100	0	0	100

Balonky (40ks)	120	0	0	120
Celkem	1755	1485	0	270

Výše uvedené položky budou rozdány účastníkům během denních a večerních aktivit. Pro vítězné týmy a jednotlivce budou připraveny vstupenky do kina 165 Kč/ks. Dále školní diář 72 Kč/ks, různé druhy čokolád 30 Kč/ks. Pro nejmenší bude nachystána odměna v podobě bublifuku 10 Kč/ks. Na jednotlivé soutěže a hry, budou nakoupeny balení bonbónů 20 Kč/balení. A pro všechny účastníky budou nachystány balonky 3 Kč/ks.

ZÁVĚR

Rasová nesnášenlivost a diskriminace je hlavním problémem v naší většinové společnosti. V této práci jsem popsala různé příčiny, proč se od společnosti romská populace liší. Jde především o romskou kulturu, jazyk, způsob života a také o vzdělávání Romů.

Cílem této práce bylo poukázat na rozdíly, kterým svůj život řídí právě romská menšina. Jaké jsou jejich zvyky, historie, kultura. Důležitou částí bylo také popsání obsahu práce v neziskové organizaci IQ Roma servis a forma pomoci pro tuto menšinu. Cílem praktické části bylo vytvoření projektu, který se zabýval realizací víkendového pobytu pro rodiče s dětmi, kteří pravidelně navštěvují předškolní klub v zařízení IQ Roma servis. Součástí víkendového pobytu bylo prohloubení vztahů s novými kamarády, spolupráce rodičů s dětmi a zvyšování rodičovských kompetencí pomocí přednášky, která byla pro rodiče připravena.

Cíle, které jsem si v bakalářské práci stanovila, byly splněny. V práci jsem rozebrala historii romské populace, jejich kulturu, jazyk, způsob života a vzdělávání, dále jsem se zaměřila na práci s romskou menšinou v organizaci, ve které působím, a poté popsala druhy sociální práce a to terénní práci a sociální poradenství.

Práce byla rozdělena do čtyř kapitol, ve kterých se objevovaly již zmíněné informace. Poslední, čtvrtá, kapitola byla praktická část, ve které jsem vypracovala projekt. Tento projekt byl vytvořen pro studijní účely, avšak nezisková organizace IQ Roma servis tento projekt po projednání zvažuje zrealizovat.

Projekt jsem se rozhodla vytvořit, jelikož jsem si chtěla zkusit, jak se vytvářejí právě takové projekty. Jedním z dalších důvodů pro tvorbu projektu, je skutečnost, že víkendový pobyt by rodičům pomohl ke zvyšování a naplňování jejich rodičovských kompetencí.

Projekt byl vytvořen tedy pro organizaci IQ Roma servis, která sídlí v Brně. V organizaci pracuji na pozici sociálního pracovníka v programu Pro rodiny, kde mám na starost i předškolní klub pro rodiče s dětmi a proto jsem si toto zařízení vybrala. V zaměstnání jsem v kontaktu s rodiči i s dětmi, kteří navštěvují náš předškolní klub, ať už pravidelně, či nepravidelně. S rodiči společně naplňujeme rodičovské kompetence a s dětmi se připravujeme na řádnou mateřskou školu. Tyto rodiny většinou nerealizují žádné rodinné výlety a s dětmi moc nespolupracují. Bohužel z finančních důvodů výlety nejsou realizovány a organizace těchto projektů nemá mnoho, aby mohla takový pobyt uskutečnit.

Projekt jsem sepsala za účelem získání finanční podpory pro jeho realizaci. Cíle projektu jsou směřovány více na rodiče, ale i na jejich děti, se kterými IQ Roma servis spolupracuje. Hlavními cíli projektu bylo umožnění pobytu rodinám, kteří z finančních nebo jiných důvodů si tuto skutečnost nemohou dovolit.

Využitelnost své bakalářské práce vidím především ve využitelnosti zpracovaného projektu. Možnost zrealizování víkendového pobytu pro rodiny s dětmi v IQ Roma servis, zajisté pomůže k naplnění rodičovských kompetencí.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

- AUTORSKÝ KOLEKTIV, 2000. Romové bydlení soužití. Praha: Socioklub. ISBN 80-902260-8-6b.
- BAKALÁŘ, Petr, 2004. Psychologie Romů. Praha: Votobia. ISBN 80-7220-180-8.
- BALVÍN Jaroslav a kol., 1999. Romové a etika multikulturní výchovy. Ústí nad Labem: Hnutí R. ISBN 80-902149-4-0.
- BARTOŇOVÁ, Miroslava, 2009. Strategie ve vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním se zřetelem na romské etnikum v počátečním vzdělávání. Brno. ISBN 978-80-210-5103-4.
- BITTNEROVÁ, Dana, 2013. Etnické komunity – Romové. Praha: FHS UK. ISBN 978-80-87398-45-6.
- BITTNEROVÁ, Dana a Mirjam MORAVCOVÁ, 2011. Etnické komunity – integrace, identita. Praha: FHS UK. ISBN 978-80-87398-13-5.
- BOBEK, Vladimír, 2016. Auditorská zpráva IQ Roma servis. Brno: Audit spol, s.r.o. ISBN neuvedeno.
- DANIEL, Bartoloměj, 1994. Dějiny Romů. 1.vyd. Olomouc. ISBN 80-7067-395-8.
- DRYDEN, Windy, 2008. Poradenství. 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-371-0.
- HIRT Tomáš a Marek JAKOUBEK, 2006. „Romové“ v osidlech sociálního vyloučení. Plzeň: Aleš Čeněk. ISBN: 80-86898-76-8.
- HOLUB, Jiří a kol.,. Metodický manuál komplexní práce s obyvateli sociálně vyloučených lokalit. Brno: MLOK. ISBN 978-80-904028-2-9.
- KOTLÁR Miroslav a Dana ŠVINGALOVÁ, 2009. Sborník příspěvků: Multikultura a menšiny v evropském kontextu. 1. vyd. Liberec: Liberecké sdružení. ISBN 978-80-903953-3-6.
- MATOUŠEK, Oldřich, 2003. Slovník sociální práce. 1.vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7178-549-0.
- MATOUŠEK, Oldřich a kol, 2012. Základy sociální práce. 3. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0211-0.

METODIKA A STANDARDY SOCIÁLNÍCH SLUŽEB, 2016. Brno: IQ Roma servis. ISBN neuvedeno.

MICHALÍK, Jan, 2009. Poradenství pro uživatele sociálních služeb. 3 vyd. Pardubice: Silueta, s. r. o. ISBN 978-80-87181-01-0.

NADACE OPEN SOCIETY FUND, 2012. Jak ztratit další generaci – pokrytectví ve vzdělávání českých Romů. Praha: GHP Media. ISBN 978-80-87725-04-7.

ŠOTOLOVÁ, Eva, 2000. Vzdělávání Romů. Grada Publishing, spol. s.r.o. ISBN 80-7169-528-9.

VÍTKOVÁ Marie a Věra VOJTOVÁ, 2009. Vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním, vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Brno: Paido. ISBN 978-80-7315-188-1.

WEDLICOVÁ, Iva, 2008. Terénní sociální práce v praxi. Univerzita J. E. Purkyně Ústí nad Labem. ISBN 978-80-7044-975-2.

Seznam použitých internetových zdrojů

Cikánský tanec [online]. [cit. 11.5.2017]. Dostupné z: http://centrumtance.cz/tanec/Udalost.asp?id_udal_uid=%7BAC556DBB-6A0E-4DEC-8A65-E075CBE2ED3B%7D.

Ethnic friendly [online]. [cit. 20.5.2017]. Dostupné z: www.ethnic-friendly.cz.

Gendalos [online]. [cit. 19.5.2017]. Dostupné z: www.gendalos.cz.

IQ Roma servis [online]. [cit. 16.5.2017 – 23.5.2017]. Dostupné z: www.iqrs.cz.

Případová konference [online]. [cit. 24.5.2017], Ministerstvo práce a sociálních věcí © 2016 – 2017. Dostupné z: www.slovník.mpsv.cz.

Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách [online]. [cit. 17.5.2017], strana 16 – 25, Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/7334>.

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA A Informační leták	55
PŘÍLOHA B Přihláška	56
PŘÍLOHA C Souhlas.....	57
PŘÍLOHA D Informační leták pro účastníky akce	58
PŘÍLOHA E Dotazník po absolvování víkendového pobytu.....	59

PŘÍLOHA A

Informační leták

VÍKENDOVÝ POBYT V OKOLÍ KRÁSNÉ PÁLAVY

Kdy:	18. – 20.8.2017
Kde:	Ubytovna TJ Slavoj, Velké Pavlovice Hodonínská 90/2 691 06 Velké Pavlovice okr. Břeclav
Strava:	plná penze
www stránky:	www.ubytovani-velke-pavlovice.cz
Cena:	150 Kč/osoba (Cena nezahrnuje celou částku na osobu za pobyt)

Ubytovna se nachází ve Velkých Pavlovicích v krásném prostředí Jihomoravské Pálavy. V okolí penzionu naleznete několik turistických cest. Uvnitř areálu naleznete spoustu sportovního využití na sportovních hřištích nebo večerní posezení u táboráku, které jsou součástí areálu. Během sezóny, v letních měsících, je v areálu také k dispozici bazén, který účastníci mohou volně využívat.

Přihláška na víkendový pobyt je k dostání u vedoucího programu Pro rodiny nebo pracovníka předškolního klubu. Vyplněnou přihlášku je nutno odevzdat do června 2017.

KAPACITA VÍKENDOVÉHO POBYTU JE OMEZENÁ NA POČET 20 ÚČASTNÍKŮ.

PŘÍLOHA B

Přihláška

ZÁVAZNÁ PŘIHLÁŠKA NA VÍKENDOVÝ POBYT VE VELKÝCH PAVLOVICÍCH

Kdy: 18. – 20. 8. 2017

Kde: Ubytovna TJ Slavoj, Velké Pavlovice
Hodonínská 90/2
691 06 Velké Pavlovice
okr. Břeclav

Strava: strava včetně pitného režimu bude zajištěná formou plné penze

www stránky: www.ubytovani-velke-pavlovice.cz

Cena: 150 Kč/osoba

Údaje účastníka

Jméno: ..... Příjmení: .....

Datum narození: ..... Podpis zákonného zástupce: .....

Poznámka

V případě, že Vaše dítě užívá nějaké léky, uveďte jaké a jejich dávkování.

.....
.....

PŘÍLOHA C

Souhlas

SOUHLAS O POŘIZOVÁNÍ A UVEŘEJNĚNÍ FOTOGRAFIÍ A VIDEOZÁZNAMŮ

Udělují — neudělují¹ svůj souhlas k pořizování fotografií či videozáznamů z víkendového pobytu ve Velkých Pavlovicích, který se koná 18. – 20. 8. 2017.

Souhlasím — nesouhlasím¹ s uveřejněním záznamu ....., nar. ...., na webových stránkách IQ Roma servisu (www.iqrs.cz) a ve výroční zprávě.

Rovněž *souhlasím — nesouhlasím¹* s využitím fotografie či videozáznamu v rámci propagace IQ Roma servisu v tisku.

Toto souhlasné vyjádření platí po celou dobu pobytu, případně do doby, než účastník požádá o změnu.

..... dne .....

.....

podpis zákonného zástupce

¹ Nehodící se škrtněte.

PŘÍLOHA D

Informační leták pro účastníky akce

Seznam potřebných věcí pro účastníky pobytu

V tomto seznamu najdete doporučené věci, které byste neměli zapomenout na víkendový pobyt.

Co si vzít sebou:

- doklady (průkaz pojištěnce, občanský průkaz)
- kapesné (doporučujeme 200 Kč na malé občerstvení)
- léky
- pohodlné a sportovní oblečení (v případě nepříznivého počasí i teplejší oblečení)
- hygienické potřeby
- pevné boty
- plavky, opalovací krém

Uvedené věci jsou čistě orientační, každý účastník si může zabalit více či méně věcí, s ohledem na jeho potřeby.

Nezapomeňte si sebou zabalit dobrou náladu!!! Těšíme se na vás!

Pracovníci IQ Roma servisu

PŘÍLOHA E

Dotazník po absolvování víkendového pobytu

DOTAZNÍK PRO ÚČASTNÍKY POBYTU

Milí účastníci víkendového pobytu ve Velkých Pavlovicích, prosíme o vyplnění krátkého dotazníku, který bude sloužit k vyhodnocení a spokojenosti s pobytem.

Dotazník je anonymní.

Děkujeme za vyplnění.

1. Líbil se Vám tento pobyt?

- a) ANO
- b) NE

2. Pokud se Vám pobyt nelíbil, proč?

1. Měl/a byste zájem o další víkendový pobyt?

- a) ANO
- b) NE

2. Co se Vám na pobytu nejvíce líbilo?

3. Byl/a jste spokojen/a s programem?

4. Co byste do programu zařadil/a?

5. Co byste naopak z programu vyřadil/a?

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Kamila Kotoučková

Obor: 6208R180 - Manažerská studia – řízení lidských zdrojů (Bc. Ms-ŘLZ Voš)

Forma studia: Bakalářské kombinované studium

Název práce: Práce s romskou menšinou v zařízení IQ Roma, z. s.

Rok: 2017

Počet stran textu bez příloh: 43

Celkový počet stran příloh: 5

Počet titulů českých použitých zdrojů: 20

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 0

Počet internetových zdrojů: 6

Vedoucí práce: PhDr. Miroslav Kostka